

Sygn. akt II UK 428/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z wniosku K. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 12 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

1. oddala skargę kasacyjną,

2. przyznaje radcy prawnemu M. P. - Kancelaria [...] Radcowie Prawni we W. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego [...] kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej na rzecz wnioskodawczynie z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2017 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny [...] oddalił apelację wnioskodawczynie K. H. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W stanie faktycznym sprawy, wnioskodawczynie (ur. 14 czerwca 1960 r.), z zawodu kucharka, bezrobotna od 1999 r., pobierała rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 2000 r. do dnia 31 marca 2014 r. W dniu 16 czerwca 2015 r. złożyła wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem z dnia 25 czerwca 2015 r. Lekarz Orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawczynie nie jest niezdolna do pracy, również Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 10 lipca 2015 r. ustaliła, że wnioskodawczynie nie jest niezdolna do pracy. W oparciu o powyższe orzeczenie, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 15 lipca 2015 r. odmówił wnioskodawczynie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Celem wyjaśnienia istoty sporu, tj. istnienia u wnioskodawczynie niezdolności do pracy zarobkowej w rozumieniu art. 12, art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm. dalej „ustawa emerytalna”), Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów okulisty, kardiologa, neurologa, oraz chirurga ortopedy, którzy po dokonaniu analizy zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej i przeprowadzeniu własnych badań przedmiotowych, stwierdzili, że wnioskodawczynie nie spełnia kryteriów orzecznich do uznania jej ani za częściowo, ani za całkowicie niezdolną do pracy ze względu na stan zdrowia.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 17 sierpnia 2016 r. oddalił odwołanie wnioskodawczynie od decyzji organu rentowego wobec niespełnienia przesłanek określonych w art. 57 ust. 1 w związku z art. 12 i 13 ustawy emerytalnej. W ocenie Sądu pierwszej instancji, samo tylko subiektywne przekonanie wnioskodawczynie co do oceny stanu zdrowia i zdolności do pracy nie może stanowić dostatecznej podstawy do podważania wiarygodności opinii

biegłych.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 12 stycznia 2017 r. oddalił apelację wnioskodawczyni, wskazując w uzasadnieniu, że wbrew zarzutom apelacji, Sąd pierwszej instancji przeprowadził w sprawie należyte postępowanie dowodowe co do istoty sporu, poczynił ustalenia faktyczne zgodne z wynikami postępowania dowodowego, wyprowadził z nich słuszne wnioski i prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy prawa materialnego.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik wnioskodawczyni zarzucił naruszenie przepisów postępowania – art. 232 zdanie 2 k.p.c. w związku z art. 285 § 2 k.p.c. w związku z art. 286 k.p.c. poprzez „wydanie wyroku w oparciu o opinie biegłych sporządzone na okoliczność poszczególnych (tj. częściowych) schorzeń skarżącej, przy jednoczesnym niedopuszczeniu i nieprzeprowadzeniu z urzędu dowodu z łącznej opinii biegłych różnych specjalności (właściwych dla wszystkich schorzeń, na jakie cierpi skarżąca), względnie niedopuszczeniu i nieprzeprowadzeniu z urzędu dowodu z opinii innego, kolejnego biegłego – na okoliczność ustalenia, czy suma wszystkich schorzeń stwierdzonych u skarżącej (ocenianych łącznie) sprawia, że jest ona niezdolna do pracy, pomimo tego, że w niniejszej sprawie dopuszczenie i przeprowadzenie takiego dowodu było konieczne (...)”. Pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego w tym kosztach zastępstwa procesowego z urzędu, które nie zostały opłacone w całości lub w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania lub gdy zarzut taki okaże się niezasadny. Wstępnie – z uwagi na zarzuty skargi – należy także przypomnieć, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów

lub oceny dowodów. Rozpoznając skargę, Sąd Najwyższy nie jest uprawniony ani do badania prawidłowości ustaleń faktycznych, ani do oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kontestowania błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do dokonywania kontroli prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. Tym samym zarzuty skargi kasacyjnej nie mają uzasadnienia.

Ogólnie więc tylko trzeba zauważyć, że aby zarzut niepowołania dodatkowego biegłego z zakresu medycyny pracy lub nieprzeprowadzenia dowodu z łącznej opinii biegłych wszystkich specjalności był zasadny, konieczne jest stwierdzenie występowania w stanie faktycznym sprawy okoliczności przemawiających za uznaniem, że niewykorzystanie takiego środka dowodowego miało istotny wpływ na wynik sprawy. Przepisy k.p.c. nie wymagają bowiem, by biegli zawsze składali w takich przypadkach jedną wspólną opinię. Nie wymagają również, by zawsze w takiej sytuacji wypowiedział się biegły z zakresu medycyny pracy. W skardze kasacyjnej nie kwestionuje się – w zakresie dopuszczalnym w postępowaniu kasacyjnym – prawidłowości ustaleń poczynionych w opiniach poszczególnych biegłych (wyników tych ustaleń). Ponadto zgodnie z art. 286 k.p.c. Sąd może, a zatem nie musi, zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Sąd nie jest natomiast zobowiązany do dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej w każdym przypadku, kiedy żąda tego strona postępowania. To sąd musi powziąć wątpliwości – czy to sam, czy na skutek stanowisk

wyrażonych w toku postępowania przez strony – czy dotychczasowa opinia została sporządzona w sposób prawidłowy, a zatem czy wymaga wyjaśnień lub uzupełnienia. W orzecnictwie podkreśla się przy tym, że dopuszczenie dowodu z dodatkowej opinii biegłych może być uzasadnione jedynie „w razie potrzeby”, która nie może być wynikiem wyłącznie niezadowolenia strony z niekorzystnej dla niej opinii już przeprowadzonej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2017 r., I CSK 627/16, LEX nr 2333045). Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinią biegłego zostały przekonane również strony. Wystarczy, że opinia biegłych jest przekonująca dla sądu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014 r., II UK 36/14, LEX nr 1548261).

Gdy więc zarzuty skargi okazały się nieuzasadnione, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., określając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z § 15 ust. 2 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715 ze zm.).